

Udělování těchto premií přispívá značně k zvelebení chovu koní a doporučovalo by se zavést je též u nás, až budou dostačující podmínky pro řádný odchov dorostu a zejména hřebců. V přítomné době nejsou bohužel u nás pro rationální, zejména pastevní dochov koní příznivé předpoklady, musí býti v tom směru teprve pilně a intenzivně pracováno a proto péči o odchov plemenných hřebčků musí dále míti státní správa sama.

f) Státní odměňování koní.

Na účelem podporování chovu koní věnuje ministerstvo zemědělství každoročně značné obnosy na odměňování dobrých plemenných klisen a dobrého dorostu, zejména klisniček. Státní odměňování děje se každoročně na více místech, často v sídle chovatelské organizace tak, že během několika roků se všechna význačnější chovatelská střediska vystřídají. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku provádí se za účelem podporování chovatelských sdružení státní odměňování výhradně v rámci organizací chovatelů koní, takže státní ceny jsou vyhrazeny při odměňování v jednotlivých místech pouze za koně členů příslušného spolku nebo družstva. Nečlenům mohou býti uděleny pouze ceny z prostředků jiných, na př. věnovaných okr. správní komisí a podobně.

Při odměňování koní přiznávají se jednak ceny peněžité, jednak státní diplomy uznání. Posouzení koní a přiznání cen provádí zvláštní odměňovací komise takto sestavená: 1. delegát komitétu pro chov koní, 2. inspektor chovu koní zemědělské rady, 3. zástupce státních hřebčinců, 4. státní okresní zvěrolékař a 5. zástupce příslušné chovatelské organizace. Do některých odměňovacích míst, zejména do význačnějších středisek chovu, vysílá též ministerstvo zemědělství přímého zástupce; jinak zastupuje při odměňování státní správu úředník hřebčinců.

Posuzování koní a též přiznání odměn provádí se v těchto skupinách:

A. klisny s hříbaty,

B. hřebce poprvé zabřezlé, nebo poprvé zapuštěné,

C. klisničky od 1. roku; je-li mezi dorostem větší účast, provádí se posuzování každého ročníku zvlášť.

Odměny mohou býti uděleny pouze na dobré koně s prokázaným původem aspoň po otcí, a to po hřebci státním nebo licencovaném; též ssající hříbě musí pocházeti po uznaném hřebci a prvé připuštění hřebce musí se státi hřebcem uznaným. Průkazem o tom jsou připouštěcí listky, které jest proto nutno vždy k odměňování přinést. Jeden majitel může při předvedení více koní obdržeti pouze jednu cenu, není však při dobré kvalitě předvedeného plemeniva vyloučen z přiznání diplomu za celou skupinu koní.

Koně konkurující o ceny musí odpovídati chovnému směru dotyčného chovného obvodu, ve kterém se odměňování koná a pro posouzení přijde v úvahu kromě bezvadnosti tvarové v první řadě jednosměrnost a též ta okolnost, do jaké míry se jednotliví koně blíží chovnému cíli pro dotyčný obvod stanovenému nebo zamýšlenému.

Státní ceny udělují se s podmínkou, že majitel podrží odměněného koně aspoň jeden rok ve vlastním chovu a musí převzetí tohoto závazku potvrditi reversem a při jeho nedodržení přijatou premií vrátiti.

Výše cen řídí se dle peněžních prostředků, jež jsou k dispozici, vždy však tak, že pro skupinu A. (klisny s hříbaty) jest určen vyšší obnos než pro skupinu B. a zde opět větší nežli u dorostu. V každé skupině jest určeno několik cen; v přítomné době bývá I. cena pro klisny s hříbaty 400 Kč, pro připuštěné hřebce I. cena 300 Kč a pro hříbata 200 Kč; další ceny jsou pak přiměřeně odstupňovány. Odměňovací komise má právo při menší účasti v některé skupině zvýšiti ceny na úkor slabší skupiny k dobrou skupiny jiné, ovšem jen v případě, že tato skupina hodnotou předvedeného plemeniva toto zvýšení plně zasluhuje. Není-li tohoto předpokladu, může býti ušetřený obnos věnován na odměňování v jiné, četněji obesané premiovací stanici a případně též, pokud by nebylo jakostí předvedených koní jeho vydání odůvodněno, může býti pro státní pokladnu ušetřen.

Posuzování koní děje se pomocí bodového systému; každý člen odměňovací komise poznamená si dle svého posudku u jednotlivých předvedených koní příslušný počet bodů, po skončeném předvedení se počet bodů všech členů komise pro každého koně sečte a dle největšího počtu bodů zjistí se pořadí koní a rozvrhnou se ceny, jež mají býti v dotyčné skupině uděleny. Na to předvedou se z této konkurence vítězně vyšlé koně v kruhu nebo řadě za tím účelem, aby bylo konstatováno, zda dle počtu bodů jsou koně též správně vybráni a není-li nutno učiniti nějaký přesun v pořadí.

Posuzovací bodové systémy jsou různé od jednoduchého celkového označení celého koně určitým počtem bodů, na př. 3 pro velmi dobrou jakost, 2 pro dobrou a 1 pro ucházející, až do složitější soustavy, kde jest posuzována zvlášť každá jednotlivá část těla, jakost chodu, původ koně a ostatní, v úvahu přicházející vlastnosti.

U nás používá se nejčastěji při státním odměňování středního posuzovacího systému, kdy se posuzují tvary hlavy, krku a trupu počtem bodů 1—6, jakost a postavení končetin současně se způsobem a vydatností chodu též počtem bodů 1—6 a dále celkový dojem koně při současném uvážení stupně známého původu body 1—8; při klisnách s hříbaty přidají se na jakost hříběte body 1—3 a úhrn bodů jest pak směrodatný pro zařazení koně a přiznání ceny.